

A környezetkímélőbb növényvédelemért

A növényvédő szerek mérgező anyagok, környezetbe kerülve – tulajdonságaiktól függően eltérő mértékű – kockázatot jelentenek a természetes élővilágra is. A tömegesen használt növényvédő szerek jelentős részéről több évtizednyi használat után derült ki, hogy káros az emberre és veszélyezteti a környezetet.

Engedélyezésük során a környezeti és humán-egészségügyi kockázatoknak a lehető legkisebbre csökkentésére kell törekedni. A visszafordíthatatlan károk megelőzése érdekében az EU új, egységes engedélyezési rendelet megalkotása mellett döntött. A növényvédő szerek egységes, uniós szintű engedélyezésének tervezetéről az Európai Parlament Környezetvédelmi Bizottsága szeptemberben szavazott.

A most készülő uniós szabályozás lehetővé tenné, hogy a leginkább kockázatos mérgek (például rákkeltő, a szervezetben felhalmozódó, vagy az ideg- és immunrendszerre nézve mérgező vegyületek) a továbbiakban ne kerülhessenek az uniós piacaira.

A veszélyes anyagokat kevésbé káros alternatívákkal kell helyettesíteni. Ez nemcsak a lakosság és a gazdák egészségét védi, de az innovációt is segíti, hisz a cégeket modernebb, hatékonyabb szerek kifejlesztésére ösztönzi.

A Környezetvédelmi Bizottság elutasította, hogy a növényvédő szerek engedélyezése zónák szerint történjen. A zónák szerinti engedélyezés azt jelentené, hogy ha bármely ország engedélyez egy készítményt, akkor azt a vele azonos zónába eső országokban is azonos feltételekkel használni lehetett volna. Jelentős környezet- és egészségvédelmi nehézségeket okozna, ha az Unió országait az eredeti tervek alapján 3 zónára (Észak-, Dél- és Közép-Európa) osztják, hisz így egymástól igen különböző mezőgazdasági adottságú országok is teljesen azonos növényvédelmi lehetőségekkel lettek volna ellátva. Például hazánk egy zónába került volna az agroökológiai szempontból teljesen eltérő Írországgal, és nem lett volna lehetőségünk korlátozni a hazai szempontból nem kívánatos anyagokat, illetve a vegyszeres növényvédelem lehetőségeit is feleslegesen nehezítette volna meg a szabályozás. Ezt az átgondolatlan tervezetet szinte minden érdekelt fél elfogadhatatlannak tartotta.

A Bizottság elfogadta Hegyi Gyula indítványát, hogy ahol lehetőség van rá, a vegyszerekkel szemben biztosítsanak elsőbbséget a természetes, nem-kémiai módszereknek a növényvédelemben. Ilyen lehetőségek például a természetett fajták körültekintő megválasztása, a helyes talajművelés, trágyázás, illetve a kártevők természetes ellenségeinek védelme. Ezek a módszerek nem, vagy csak lényegesen kisebb mértékben jelentenek környezeti kockázatot.

Az elfogadott anyagba bekerült az a magyar javaslat is, mely előírja, hogy a lakosság számára mindig legyen hozzáférhető az engedélyezett növényvédő szerek egészségügyi és környezeti hatásainak leírása.

A Levegő Munkacsoport a nemzetközi környezetvédő civil szervezetekkel együtt üdvözöli a szavazás eredményét, mely jelentős mértékben erősítette az eredeti tervezetet. Így a növények védelme remélhetőleg nem fog együtt járni a környezet és az emberi egészség károsításával. Külön köszönjük a bizottság munkájában részt vevő magyar képviselők, Hegyi Gyula és Olajos Péter környezetvédelmi szempontokat támogató javaslatait, szavazatait.

Az irányelvről még idén ősszel szavaz első olvasatban az Európai Parlament plenáris ülése.

Budapest, 2007. szeptember 29.

Pál János
témavezető
Levegő Munkacsoport